

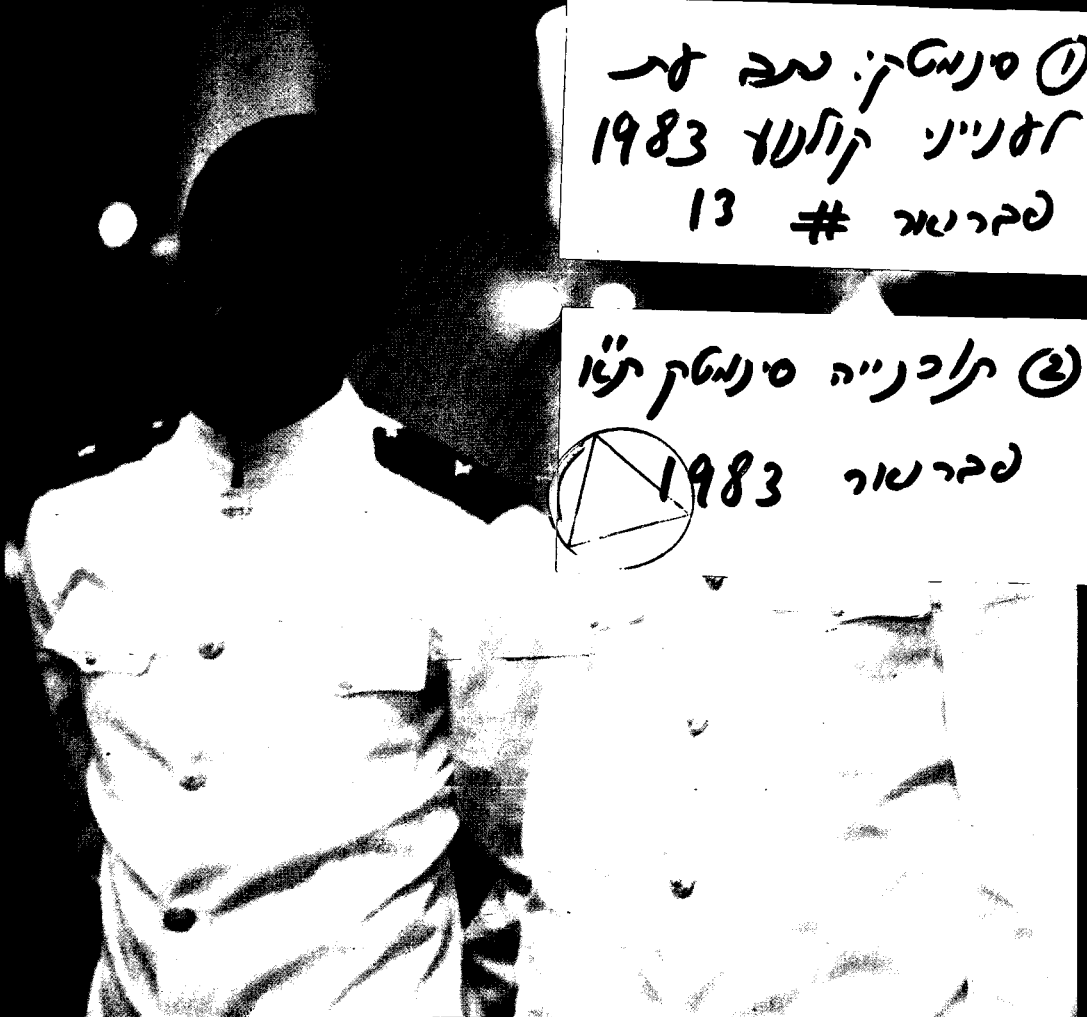
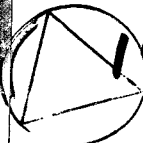
סינמטק

סרטי החודש
תשקיף ביקורת

פברואר 1983
גיליון מס' 13

① סינמטק: שב ער
זעניי קולט 1983
טברטא # 13

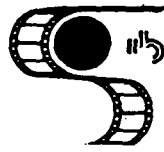
② תלכנייה סינמטק י"א
טברטא 1983

ריצוד גיר ודיוד קית' בסרטו של טילור הקפורד "קצין וגנטלמן".

בימאי אלפרד היצ'קוק (פרנזי, סינמטק ת"א יום א 20.2).

GUNGA DIN

בימאי: ג'ורג' סטיבנס

George Stevens

שחקנים: קארי גראנט, קטור מקלגן, דוגלס פיירבנקס. על-פי הפואמה מאת רודיארד קיפלינג יצר ג'ורג' סטיבנס את סרט ההרפתקאות הנפלא הזה אודות שלושה חיילים בריטים היוצאים להלחם בפונג'אבים הפראים בהודו של המאה ה-19. (117 דקות).

עירית תל-אביב-יפו
אוניברסיטת תל-אביב
הארכיון הישראלי לסרטים
תוכנית סינמטק תל-אביב,
חודש פברואר 1983

1. הסרטים הניבחרים של השנה. (מיבחר סרטים על פי מישאל המבקרים שערך ה"סינמטק").
2. הסרטים הניבחרים של כל השנים. (מיבחר סרטים על פי מישאל המבקרים שערך "סייט אנד סאונד").
3. הוליווד בשנות ה-30. (מתח, אימים, הרפתקאות).
4. הקרנות מיוחדות.

21.30 פנטסטיקה (צרפת/קנדה 1980)

FANTASTICA

בימאי: גיל קארל

Gilles Carle

שחקנים: קרול לור, לוסיס פיורי, סרג' רגיאני, קלדין אח'יה, לורקה, כוכבת התיאטרון הנייד "פנטסטיקה", נקרת בין אהבתה לשני גברים. אוקלד בן ה-60 שהוא קאובוי הדואג לאיכות הסביבה, ופול בן ה-30, מלחין מוסיקה חדשנית. הסרט פתח את פסטיבל קאן ב-1980. מספר המקומות מוגבל.

יום שני 7.2

נועה בת 17 (ישראל 1980) 19.00

בימאי: יצחק ישרון (צפלי)

שחקנים: עדי נאמן ז'ל, ליה שיקמו, שמואל שילה. הסרט מתח משבר משפחתי על רקע פוליטי ב-1951. בתנועת העבודה פרץ משבר על רקע אידאולוגי (בין מפא"י שבקשה להשתלב בעולם המערבי ובין אנשי מפ"ם שטענו שיש להזדהות עם רוסיה הסובייטית) ובמקביל ספרה של נועה הנקרת בין רצונה להיבדל, להיות עצמאית ובין חבריה מהתנועה הרואים בה חריג.

מוצ"ש 5.2

ארטור (ארה"ב 1981) 19.30

ARTHUR

בימאי: טיב גורדון

Steve Gordon

שחקנים: דאדלי מור, ליוה מינלי, ג'ון גילגוד. להיט קולנועי המבוסס על סיטואציה קומית מוכרת מן הקומדיות של שנות השלושים הארבעים. פלייבוי עשיר שנאחזריו יוצב תמיד משרת אישי אנגלי עתיר נסיון, עומד בפני דילמה קשה: להעטר ללחצי משפחתו ולהנשא לבלונדינית עשירה ומשמעממת או להכנע לרצונו לבו, לממש את אהבתו למלצרית-סטודנטית, בת עניים, ולהפסיד את מקורות הממן שלו. (97 דקות).

21.30 האשליה הגדולה (צרפת 1937)

LA GRANDE ILLUSION

בימאי: ז'אן רנואר

Jean Renoir

שחקנים: ז'אן גאבן, פייר פרסני, אריך פון סטרוהיים, מרסל דליו. שלושה אסירים צרפתים מוחזקים במחנה שבויים שמור, אריסטוקרט מכונאי ובנקאי יהודי. לצורך התסריט השתמש רנואר בחיותיו כשבוי בגרמניה במלחמת העולם הראשונה ובזכרונות של ידיים. הסרט זכה באוסקר ובהצלחה בינלאומית מסחרית. (117 דקות. דובר צרפתית ללא תרגום).

21.30 שערי החופש (ארה"ב 1980)

HEAVEN'S GATES

בימאי: מייקל צ'ימינו

Michael Cimino

שחקנים: כריס כריסטופרסון, כריסטופר ווקן, איזבל הופר, ג'ון הארט. אי שם במחצית השנייה של המאה ה-19 יוצא בוגר אוניברסיטת הרווארד מערבה כדי לנסות לעזור למהגרים ממזרח אירופה. במדינת וימינג הוא נקלע לתוכנית של רציחת כמה עשרות מהגרים המהירים איום על מגדלי הבקר העשירים. בסרט שהביא את חברת "יוניטד ארטיסט" אל סף פשיטת רגל מנסה צ'ימינו לשרטט את דמותה של אמריקה והמיתוסים המקדשים שלה בשיא כיעורם ולהראות את האמת על גבורת הכיבוש של המערב הפרוע. (149 דקות).

יום שלישי 8.2

אוואנטורה (איטליה 1960) 19.00

L'AVVENTURA

בימאי: מייקלאנג'לו אנטוניוני

Michaelangelo Antonioni

שחקנים: גבריאל פרוטי, מוניקה ויטי, לאה מסרי, דומיניק בלנשר. סרטו המענין של אנטוניוני. הספור עצמו פשוט ועשוי שלבים מועטים בלא כל הסתבכויות או תפניות (בניגוד לסרטי הקודמים כמו "אמיקה" או "איל גרדר") לעומת זאת הרמויות כאן מורכבות יותר ככל שהסרט מתקדם ורן מוכרות יותר. "בכל יום אנו חיים הרפתקאה, אידאולוגית או סטטימנטלית. הדרמה שלנו היא חוסר קומניקציה וזוהי גם התחושה המלווה את הגבורים לאורך כל הסרט". (אנטוניוני, 145 דקות).

VIRIDIANA

בימאי: לואי בונואל

Luis Bunuel

שחקנים: סילביה פינאל, פרצ'סקו ראבל, פרננדו ריי. יצירה קולנועית-פילוסופית, קרה ונטולת רחמים, המתארת עולם מטורף ונאלח. וירידיאנה, צעירה חדורת רעיונות דתיים קיצוניים מבקרת אצל דודה האלמן לפני כניסתה למנזר. הדוד מתאהב בה ומתאבד. וירידיאנה יורשת את אחוזתו ואוספת תחת קורת גגה אביונים וזונות הגומלים לה באונס אכזרי. הזעזוע מדרדר את הקדושה לעולם המושחת מיסודו. כמו הכומר ב"נזירין" גם היא גורמת באדיקותה המופרות וב"טוב ליבה" הנוצר להרס העולם ולהשחתת המידות של יושביו. על הסרט ניכרת השפעת ציוריו של גויה והוא עשוי בטון אלים, מיואש, אכזר וציני. (90 דקות). לפני הסרט יוקרן סרטו של בונואל "כלב אנדלוסי".

THE SEVEN SAMURAI

בימאי: אקירה קורוסאווא

Akira Kurosawa

שחקנים: טושירו מיפונה, טאקשי שימורה. אפוס היסטורי מלא אלימות ופעולה המזכיר מערבון במבנהו ובסגנונו. חבורה של עובדי אימה חסרי אונים מומינים שכעה סמוראים שיגנו עליהם מפני שודדים החמוסים את יכולם. קורוסאווא משתמש בכל השכלולים הטכניים שעמדו אז לרשותו, הקצב, החוש הקולנועי והעלילה הידומית מודרניים לחלוטין, השחזור ההיסטורי שלו אותנטי ומדויק ואין בו רומנטיות מוזיפת המאפיינת אפוסים היסטוריים אחרים. העלילה שימשה אח"כ בסיס למערבון של ג'ון סטרג'ס "שבעת המופלאים".

SCARFACE

בימאי: הווארד הוקס

Howard Hawks

שחקנים: פול מוני, ג'ורג' ראפט, בוריס קארלוף. סיפור עליות של אל קאפונה בשיקגו בסרט שנוצר בתקופה עצמה ומהווה מסמך בלתי רגיל. הסרט מכיל אלמנטים רבים שהפכו משך השנים לסימן היכר של ויאנר הגנטסורים. זהו עולם סגור, קלאוסטרופובי בעל חוקים משלו והעלילה מתרחשת כמעט כולה בתוך העירוני של שיקגו בשעות הלילה כשהצללים מהיגים גם הם גבור בעלילה. (90 דקות. אנגלית ללא תרגום).

KING KONG

בימאים: מריאן ס. קופר, ארנסט שדסאק Merian C. Cooper, Ernst Schoedsack

שחקנים: רוברט ארמסטרונג, פי ווריי, ברוס קאבוט. הגרסה הראשונית ל"יפה והחיה". מפיק סרטים מכיח עמו מאפריקה גורילת ענק המתאהבת ביפיפיה, נמלטת משביה ומאימת להחריק את ניריורק. גדול סרטי המפלצות שעשה שימוש מקורי בטכניקות קולנועיות מקוריות וכולל סצנות בלתי נשכחות שהולידו גל של חיקויים. (100 דקות).

PRINCE OF THE CITY

בימאי: סידני לומט

Sidney Lumet

שחקנים: טריט ויליאמס, לינדי קראס, ג'רי אורבן, נורמן פארק. ספור אמיתי של שוטר חרש ממפלג הסמים של משטרת ניו-יורק שהפך בתחילת שנות השבעים לדמות מרכזית במסע פוליטי לטיהור המשטרה מנגע השחיתות. סידני לומט ("סרפיקו") בוחן בהגינות ובהבנה מעמיקה את עולמם המורכב של שומרי החוק המאמצים את חוקי הגיגול העירוני במלחמתם במקודי הפשיעה.

YOJIMBO

בימאי: אקירה קורוסאווא

Akira Kurosawa

שחקנים: טושירו מיפונה, איסו ומאדה, נאקאדי טאטסיה. סמוראי מובטל המחפש תעסוקה נכנס לעיר המפלגת בין שתי חמלות יריבות ומצליח לחסל את שתיהן. תוך שימוש מהיר בטכניקות קולנועיות מגוונות הופך קורוסאווא את האלימות לקומית ומבדרת. "יוג'ימבו" עושה שימוש נרחב בכל המוסכמות של המערבון אך מסלק מרכז את הצביעות, האלגוריה הפוליטית הזו שימשה אח"כ את סרג'ו ליאונה בסרטו "בעבור הופן דולרים". (111 דקות).

TRE FRATELLI

בימאי: פרנצ'סקו רוזי

Francesco Rosi

שחקנים: פיליפ נוארה, שארל ואנל, מיקלה פלאסידו. איטליה בת ימינו, המפוצלת לצפון ולדרום, לטרור ימני ושמאלי מבטג סוג אהבה של רוזי. ישיש כפרי מזעיק את שלושת בניו להלית אמם בעיירת הולדתם בדרום איטליה. הבן הבכור שופט ברומא המקבל על עצמו לעסוק במשפטם של טרוריסטים, הבן השני פועל במפעל מכוניות צפוני שנפרד מאשתו בת טורינו ובשל פעילותו הפוליטית השמאלית הוא צפוי לפיטורין, הבן השלישי עובד במוסד לעבריינים צעירים בדרום איטליה. מבעד לטרדיה המשפחתית המבויתת להפליא ע"י רוזי צצה הטרגדיה הלאומית האיטלקית. איטלקית. (111 דקות).

SINGIN IN THE RAIN

בימאי: סטנלי דונן, ג'ין קלי

Stanley Donen, Gene Kelly

שחקנים: ג'ין קלי, דבי ריינולדס, דונלד אוקונר. שניים מכוכבי הקולנוע האילם עומדים להופיע בסרטם המדבר הראשון. הסרט מתגלה כמפלה בגלל קולה של כוכבת העבר ומפיקי הסרט מחליטים להפוך אותו לסרט מוסיקלי שברקע קולה של כוכבת עלה. זהו ללא ספק אחד מטובי המוזיקלס של כל הזמנים. לאיכות הסרט מוסיף הרקע של שנות השרשים המוטורפות והסאטירה על הליברל של תחילת הסרט המדבר כמו גם "הגאגים" היוזואלים והמילוליים. (102 דקות).

21.30 החתיכות מקליפורניה (ארה"ב 1981)
THE CALIFORNIA DOLLS

Robert Aldrich

בימאי: רוברט אלדריץ
שחקנים: פיטר פאלק, ויקי פודריק, לורין לאנדן.
מעללי של נוכל קטן המשמש כאמרגן לשתי מתאבקות
יפיות המתגששות בזירות עלובות בדרך אל
התגשמות החלום האמריקאי. כמו בכל סרטיו האחרונים
גם כאן מטפל אלדריץ (12 הנעזים) בפניה המכוערת
של אמריקה והפעם בדרך צנינת ומחויבת. (116 דקות).

19.2 מוצ"ש
19.00 זיל ז'ים (צרפת 1961)

JULES ET JIM

Francois Truffaut

בימאי: פרנסואה טריפו
שחקנים: ז'אן מורו, אוסקר וורנר, אנרי סאר, מרי
דובואה.

המשולש המפורסם קתרינה האשה החופשיה של
ראשית המאה ושני מאהביה ז'ים הצרפתי וג'יל הגרמני.
"לסרט שני נושאים - אמר טריפו - האחד ידידות בין
שני הנגרים והשני החיים הבלתי אפשריים בשלושה.
הרעיון העיקרי של הסרט הוא שאין אטלרנטבה לאהבה
בין שניים לא מספקת ככל שחיה"ה. (105 דקות).

21.30 האדומים (ארה"ב 1982)

REDS

Warren Beatty

בימאי: וורן ביטי
שחקנים: וורן ביטי, דיאן קיטון, ג'ק ניקולסון.
ספור חייו הקצרים של העיתונאי ג'ון ריד, ומי שיסד את
המפלגה הקומוניסטית האמריקאית. חציו הראשון של
הסרט מתאר את ראשיתו של סיפור אהבה טוער בין ריד
ובין העיתונאית לוואי בריאנט ומקדיש תשומת לב רבה
לחיי הבהומה הנידויות של העשור השני של המאה
ואת מעורבותו של ריד במהפכה הסובייטית. חציו השני
של הסרט מנתח את הרדרדות היחסים בין השניים עם
שובם מברד"מ לארה"ב ואת שיבתו של ריד למדינה
שלהבה את דמיונו בה גם מצא את מותו. (196 דקות).

הקרנות בכורה לסרט:
"דמותם לנגד עיני"

בימאי: ג'ש ולצקי

20.30	כשעה	3.2
17.00	"	6.2
20.00	"	7.2
17.00	"	8.2
20.30	"	10.2
17.00	"	13.2
20.30	"	14.2
20.30	"	17.2
17.00	"	20.2
20.30	"	21.2
17.00	"	22.2
20.30	"	24.2

כל הקרנות מתקיימות בכית התפוצות.
כרטיסי כניסה לחברי הסינמטק במחיר 50 שקל.

21.30 חוקי המשחק (צרפת 1959)
LA REGLE DU JEU

Jean Renoir

בימאי: ז'אן רנואר
שחקנים: מרסל דאליו, נורה גרגור, ז'אן רנואר.
במשך ארבעה עשורים רצופים מופיע "חוקי המשחק"
ברשימת עשרת הסרטים הטובים ביותר בכל הזמנים
במשאלים שערך בין מבקרי הקולנוע כתב העת הבריטי
"סייט אנד סאונד". סיפורו של סוף שבוע בטירתו של
אצול צרפתי ממשל לרנואר כראי לחברה הצרפתית
הנתונה במשבר, ככמה לעימותים חברתיים ולהעברת
ביקורת נוקבת על המצב הפוליטי, כל זאת ומן קצר לפני
פרוץ המלחמה העולמית השנייה. סרט שהוא עדיין
במושגים של היום רענן וחשני הן בשימוש בטכניקות
קולנועיות והן באופן הדרכת השחקנים. (113 דקות. דובר
צרפתית תרגום לאנגלית).

15.2 יום שלישי
19.00 האזרח קיין (ארה"ב 1941)

CITIZEN KANE

Orson Welles

שחקנים: אורסון ולס, ג'וזף קוטן, ריי קולינס, אגנס
מורדת.

ספורו של איל עתונות מפי חמישה אנשים שונים תוך
כדי חקירה עתונאית מקיפה. ולס מנסה להבין את סוד
אומללותה של אמריקה המצליחה והעשירה ומשתמש
בכל האמצעים הקולנועיים שעמדו אז לרשותו. הספור
מתחיל בנקודת זמן שונת ועשוי משורה של ספורים
חופפים בחלקם ונפרדים בחלקם האחר. הסרט נבחר
במקום הראשון בשלושת העשורים האחרונים ע"י
מבקרי הקולנוע במשאל שערך כתב העת הבריטי "סייט
אנד סאונד". (119 דקות).

21.30 תאונת בצע (ארה"ב 1923)

GREED

Erich von Stroheim

בימאי: אריך פון שטרוהיים
שחקנים: גיבסון גואלנד, זאסו פיטס, ג'ין הרשולט.
בעיני רבים אחת היצירות הגדולות בתולדות הקולנוע.
סרט שהפך לאגדה למרות שהגירסה המרצנת היום היא
רק שרידים מהסרט המקורי אותו צילם שטרוהיים
שאורכו היה כתשע שעות ובעקבות אילוצים שונים לא
הצליח להציג מנוחם את הגירסה המקורית. בעיבודו
לרומן מאת פרנק נוויס, מאבות הנטורליזם בספרות
האמריקנית, שבמרכזה המסר שהכסף הוא שורש כל רע,
מציג שטרוהיים גירסה ריאליסטית של המעמד הבינוני
האמריקני. (אלם כותרת באנגלית).

16.2 יום רביעי
19.00 לחיות את חיה (צרפת 1962)

VIVRE SA VIE

Jean Luc Godard

בימאי: ז'אן לוק גודאר
שחקנים: אנה קרינה, סאדי רבן, אנדרה ס. לאברתה.
ויהיה של יצאנית פארוזית צעירה התוהה על
משמעות חייה. סרטו הברכטי ביותר של גודאר המשלב
בסרטו בין היתר קטע מתוך "ז'אן דאיק" של קרל דרייר.
בחלקו האחרון של הסרט משובח הפילוסוף בריט פאריין
עם הגיבורה ועם קהל הצופים על הבעיות הקשורות
במגבלות הלשון האנושית כאמצעי תקשורת ומחשבה
ועל תורת קנט וחשיבותה בהיסטוריה של הפילוסופיה.
(85 דקות).

אחוז "קדחת של מבט לאחור". בסרט יש אהרה ונוסטלגיה חזקה מאוד אל הרומנטיקה של העבר שאינה ולא תחזור עוד. (121 דקות).

20.2 יום ראשון
19.00 אנית הקרב "פוטיומקין" (בריה"מ 1925)
BATTLESHIP POTEMKIN

בימאי: סרגיי איוזבטשין

Sergei Eisenstein
אחד מסרטי המופת הגדולים של כל הזמנים, העוסק במהפכת הנפל ב-1905. הטכניקה הפילמאית הציורית שציינה אותו היוותה מוקד השפעה עצום, וקשה למצוא סרט אחד שקידם כל-כך את האמנות השביעית.

21.30 הגיבון מנוטרדם (ארה"ב 1939)
THE HUNCHBACK OF NOTRE DAME

בימאי: ויליאם דיטרלה
William Dieterle
שחקנים: צ'רלס לוהטון, מורין אוהרה, אדמונד אובריאן. הגישה השניה לרומן של ויקטור הוגו (הראשונה עם לון צ'אנו), אודות הגיבון המעוות והמנודה המציל נערה מהגורל המר המצפה לה. למרות הספור הבלתי אפשרי הבימוי, התפאורה המשחק מבריקים. (117 דקות).

21.30 פרנזי (ברטניה 1973)

FRENZY

בימאי: אלפרד היצ'קוק

Alfred Hitchcock
שחקנים: ג'ון פינץ, בארי פוסטר, בילי ווטלאו, כרברה ליי האנט.
סרט המתאר את דחפיו הרצחניים של פרנואיד לונרוני ומחזיר את היצ'קוק לחצות לונרון ממנה היגר בתחילת שנות הארבעים להוליווד. גם בגיל 74 ממשיך "היץ" להציג את דסגנון המבריק המאפיין אותו ומוכיח שהוא האמן בהא הזריעה של סרטי המתח וההפתעה, של המהתלה המקבירית ושל הסאטירה הדקה. (116 דקות).

23.2 יום רביעי
19.00 אימונות האנימציה - תכנית יבוא, פרטים על לוחות הסינומטק.

21.30 האדם השלישי (ארה"ב 1949)
THE THIRD MAN

בימאי: קרול ריד

Carol Reed
שחקנים: אורסון וולס, ג'וזף קטון, טרבור הווארד.
על רקע וינה הכבושה על-ידי ארבעת צבאות הכיבוש נרקם סיפור מתח וידידות מיוחד בין אוסף של מפסידים מקצועיים. זהו אחד מסרטי המתח המופלאים בתולדות הקולנוע, יצירה המספרת סיפור טוב בעוצמה ובכשרון נדירים. (93 דקות).

21.2 יום שני

19.00 האגם המזוהב (ארה"ב 1981)

ON GOLDEN POND

בימאי: מרק רידל

Mark Rydell
שחקנים: קאתרין הפבורן, הנרי פונדה, ג'יין פונדה.
זוג ישישים מבלה חופשה בכיתם שעל שפת האגם הרחוק מן ההמון הסוער. ביקור חטוף של בתם הבאה לחגוג את יום הולדתו של האב מכניס מימד חדש לחיים המנוטוויים של הזוג. משחק מבריק של הנרי פונדה וקאתרין הפבורן, הדיאלוגים שונים ומספקים להם אפשרות להכריק. (110 דקות).

26.2 מוצ"ש
19.30 הגנרל (ארה"ב 1926)

THE GENERAL

בימאי: באסטר קיטון, קלייד בראקמן
Buster Keaton, Clyde Bruckman
שחקנים: באסטר קיטון, מריון מק, צ'רלס סמית.
מדרף מבריק ומשעשע להפליא של נהג רכבת שהקטר שלו נגנב במלחמת האזרחים. ההמצאות הדרמטיות והקומיות מנוצלות מבחינה מקסימלית. "הגנרל" הוא כנוי של הקטר המשמש לקיטון בן ברית ואריב כאחת. קיטון עצמו מצליח ליצור דמות אמינה קומית ומורכבת הקוסמת לנו עד היום. (78 דקות).

21.00 אלכסנדר (יוון 1980)

MEGALOXANDROS

בימאי: תיאודורוס אנגלופולוס

Theo Angelopoulos
שחקנים: אמרו אנטונוטי, אווה קטאמאנירו.
המשך מחקריו הקולנועיים-היסטוריים של אנגלופולוס. כאן הוא חוזר לתחילת המאה, מול צבא הכיבוש הבריטי הוא מעמיד נופית ליסטים החוטפת חמישה אנגלים כבני ערובה ומסתירה אותם בכפר הררי. כאן מעמת הבימאי את היחסים בין אלכסנדר וכנופית המתקבלים כניבויים ע"י בני הקומונה הכפרית. לבסוף הופך אלכסנדר לרוחן דוגמטי אכזר וצמא דם. (95 דקות).

21.30 ביל המלח (ארה"ב 1928)
STEAMBOAT BILL JR

בימאי: צ'אק רייסנר, באסטר קיטון
Chuck Reisner, Buster Keaton
שחקנים: באסטר קיטון, ארנסט טורנט, טום לואיס.
עלילת הסרט מתרחשת בעיירה דרומית על שפת נהר ועוסקת ביריבות בין סטימבואט ביל (ארנסט טורנט), בעל ספינת נהר מיושנת, לבין בנקאי עשיר ובעל ספינת נהר חדשה, קינג (טום מקגווייר). בנו של ביל (באסטר קיטון) מגיע לעיירה לאחר שנים רבות שלא ראה את אביו ומתאהב בבתו של קינג, האהבה האסורה רק מגבירה את יריבות האבות, ורק סופת הציקלון מצליחה להרגיע את הרוחות. סצנת סופת הציקלון היא שיא קולנועי. (80 דקות).

22.2 יום שלישי

19.00 האיש שויה בליברטי ואלאנס (ארה"ב 1962)

THE MAN WHO SHOT LIBERTY
VALANCE

בימאי: ג'וזף פורד

John Ford
שחקנים: ג'וזף וון, ג'ימס סטיוארט, ודה מייילס, לי מורין.
מערבון המעלה בעיות מוסריות של השלטת חוק וסדר ונאמנות לאשה ולקרקע. התסריט נכתב ע"פ סיפור מאת דורותי מ. ג'ונסון והוא נכתב בתקופה שבה היה פורד

לפני הסרט יוקרן סרטו של באסטר קיטון "שבוט אחר".

CLOWNS

21.30 הליצינים (איטליה 1970)

Federico Fellini

בימאי: פדריקו פליני

שחקנים: ריקרדו בילי, טינו סקוטי, פדריקו פליני. מסמך חצי דוקומנטרי על חיי הליצינים בו מצליח פליני באמצעים קולנועיים פשוטים ליצור עולם קסום. הסרט מחולק לשלושה פרקים: הראשון מתאר את פגישתו הראשונה עם הליצינים, השני הוא דוקומנטרי כולו והשלישי הוא הצהרה של פליני על מקומו של הליצן בימינו. (91 דקות).

21.30 יעקב השקרן (מזרח גרמניה 1976) בכורה
JACOB THE LIAR

Frank Beyer

בימאי: פרנק באייר

שחקנים: ולאסטימיל ברחסקי, ארווין גשונק. סרט מרתק ומפתיע עפ"י ספרו של יורק בקר - סופר יהודי ממוצא פולני המתגורר במזרח גרמניה ועוסק בכתיבת תסריטים, באיפוק וכאירוניה מרה מצויר בקר תמונה מיוחדת של הווי החיים בגטו יהודי בפולין. יעקב, גבור הסרט, מעמיד פנים כאילו הוא מחזיק במקלט רדיו ומפיץ לתושבי הגיטו המנותקים מן העולם החיצון שמועות על קצב התקדמותן של בנות הברית. (95 דקות). דובר גרמנית, תרגום לאנגלית.

GALLIPOLI

2.3 יום רביעי
19.00 גאליפולי (אוסטרליה 1981)

Peter Weir

בימאי: פיטר וייר

שחקנים: מל גיבסון, ביל האנטר, מארק לי. פרק אחד מתוך גל אוסטרלי שלם המטפל בתהליך שחרורה של אוסטרליה מן החיבוך של בריטניה. הסרט מחולק לשלושה פרקים. בראשון מתוארת היכרותם וידידותם של שני אצנים בעלי מוצא ואופי שונה. בפרק השני המשך ידידותם בבסיס האימונים במצרים והשלישי את הקרב המיותר והאבוד מראש על השליטה במיצרי הדרדנלים. קרב בו נפלו מאות חיילים אוסטרלים. (100 דקות).

21.30 התקפת חיל הפרשים (ארה"ב 1936)
THE CHARGE OF THE LIGHT BRIGADE

Michael Curtiz

בימאי: מייקל קורטיז

שחקנים: ארול פלין, אוליביה דה האבלינג, פטריק ניאלס, דויד גיבן. ע"פ הפואמה מאת אלפרד טניסון ביים קורטיו את הסרט המתאר את התקפת המוות של החיילים הבריטים על צבאו של טוראט חאן בהדור של המאה ה-19. למרות עיוות ההסטוריה נוצר סרט מפורא שהעלה את ארול פלין לדרגת סופרסטאר. (115 דקות, אנגלית ללא תרגום).

27.2 יום ראשון

19.00 הנער (ארה"ב 1921)

THE KID

Charles Chaplin

בימאי: צ'ארלס צ'אפלין

שחקנים: צ'ארלס צ'אפלין, ג'קי קוגן, עדנה פריבאנס. סרטו הארוך הראשון של צ'אפלין. כמו בסרטיו הקצרים גם כאן הגבור הוא הנווד, דמות שההומור והפאתוס שלה הפכה לאחת הדמויות הקולנועיות הפופולריות ביותר בכל הזמנים.

THE CIRCUS

Charles Chaplin

הקירקס (ארה"ב 1928)

בימאי: צ'ארלס צ'אפלין

שחקנים: צ'ארלס צ'אפלין, מרנה קנרי, אלן גארסיה. פרק נוסף בסדרה הצי'אפלינית הנצחית שגיבורה הקבוע הוא הנווד החי בשולי החברה ונמצא בעימות מתמיד עימה. סרט בעל מבנה דרמטי מושלם, פאתטי ובעל סיום טרגי שיש בו, כמו בסרטיו האחרים של צ'אפלין, דגש על אלמנטים סוציאליים. (72 דקות).

TOUCH OF EVIL

Orson Welles

28.2 יום שני
19.00 מגע של רשע (ארה"ב 1958)

בימאי: אורסון וולס

שחקנים: אורסון וולס, צ'רלטון הסטון, אקים עמירוף. אחד מסרטיו הגדולים של הגאון אורסון וולס - סרט מתח המתרחש בעירה קטנה על גבול מסצ'וסטס ומספר על השלטון החוק וגבולה של הזרוע השופטת. וולס חזר אל נושא החוק אותו הציג בצורה פארודיסטית ב"ליירי משנחאי" ואח"כ בצורה אלגורית ב"משפט". אשתו של גבור הסרט קווילן נרצחה בעבר והחשוד ברצח שוחרר מחוסר הוכחות, הוא ראה בכך הוכחה ניצחת לאי יעילות החוק והחל לשחול לשחול הוכחות כדי להוכיח את אשמתם של אנשים. (93 דקות).

21.30 סרט הפתעה הצגת בכורה ארצית.
פרטים בסמטק ביום ההקרנה.

FITZCARRALDO

Werner Herzog

1.3 יום שלישי
19.00 פיצקאראלדו (מערב גרמניה 1982)

בימאי: וורנר הרצוג

שחקנים: קלאוס קינסקי, קלאדיה קרדינלה. סרטו האחרון של וורנר הרצוג, מצטרף לשורת סרטיו שתארו גיבורים מזוינים, יוצאי דופן אנוצנטריים על סף הטירוף, כמו "אגירה" "קספר האחר" או "סטרטשק". פיצקאראלדו הוא ספור המבוסס על מקרה אמיתי, סיני פיצגרלד, המכונה פיצקאראלדו איירי אדב אופרה וחסר פרטה שבסוף המאה הקודמת החליט להגשים את חלומה המטורף בניית בית אופרה גדול בלב הגיוגל של האמונט.

תשקיף ביקורת

שאל שיווין (נמחה, כל העיר)	אין שאל (להיעוץ)	דן מינון (גורמים)	עונה מינון (השלים זה)	יחידה סיון (ידיעה) אחרונה	רעל נאמן (מותר) ראשי	נאמל משיק (רבי)	אל מנר (אנשים)	דיאל ורט (על המשמר)	נסים זיון (העיר)	אמון זילב (מערב)	אתר גרין (מנוסות)	רעל גורדין (הארץ)	יעקב ז'נר (גלי צה"ל)	יחידת אורין (לאשה)	
****	**	***	***	***	****	***	***	**	****	***	**	***	***	**	א.נ.ר, חנר, מוכב אחר
*		●	●	●	●	●		*	●	*	●	●	*	*	האיש בעל העדשה תקטלנית
**		*	*	●	●	●		*	●	*	●	●	**	*	אורנה הודד הבינה בטיפול
***	****	**	**	**	*	**	***	**	*	**	***	***	***	*	גרושין סיבוב רביעי
**		**	**	***	*	**	●	*	*	*	●	***	*	***	ראא רוקדת לבדה ליל הדממה
**	*	*	*	*	**	***	*	*	*	*	●	●	*	***	המכה הקטלנית מלך הקומדיה
***	*	***	***	***	*	***	**	*	●	**	*	***	**	**	ספיטס ער לכל דבר
***	●	●	●	●	*	●	*	**	*	*	●	**	***	***	שטרות רשמה לארי
*		***	***	●	*	●		**	*	*	*	**	***	***	

מקרא:

- *** מצויין
- ** טוב מאוד
- * טוב
- מנוני
- רע

סרטי החודש סרטי החודש סרטי החודש

"אי.טי." - חבר מכוכב אחר" (יאקסטרה טרסטראל)
E.T. - Extra Terrestriai

בימאי: סטיבן ספילברג

dir.: Stevem Spielberg
הפקה: סטיבן ספילברג, קתלין קנדי בימוי: ס. ספילברג
("מלעות", "מפגשים מהסוג השלישי", "שרידי התיבה האבודה"). תסריט: מליסה מאטיסון ("הסייח השחור"). צילום: אלן דאביאו. עריכה: קרול ליטלטון. מוסיקה: ג'ון ויליאמס (מלחמת הכוכבים) עיצוב: ג'יימס ביסל. עיצוב אי.טי.: קרל ראמבאלדי (הנוסע ה-8, "קינג קונג", 1976). תפאורה: ג'קי קר. תלבושות: דבורה קוט. אפקטים: דניס מורן (אולפני לוקאס - "אי.אל.אמ."). יועץ הפקה: פרנק מרשל (גם בסרטים קודמים של ספילברג). עיצוב החללית: רלף מק'קוארי. שחקנים: דגרי טומאס (2 פנים ואלמוני), דני אנגלס (האמא), דרו בארימור (האחות), רוברט מק'נטון (האח), פיטר קוויט, ק. מארטל, שון פרי. הפצה: יוניברסל, דרך סי.אי.טי. אורך: 115 דקות.

ספינת חלל זרה כיער על כדור הארץ. צוותה אוסף דוגמאות צמחים ואבנים. אחד מהם מתרחק ונעוב כאשר חברת בני אדם רצה אל הספינה חו ממחרת להמריא. היצור - "אי.טי." נאסף על ידי ילד (הנרי תומאס) אב ביתו, שם הוא מסתתר ממחפשי. בעזרת ידידו הילד, אחיו ואחותו, הוא לומד מעט אנגלית ומרכיב משדר כדי להזעיק ספינת חילוץ. ורות הארץ וגעגועי הביתה מביאים לגסיסה. חברת המחפשים המאחרת אותו אטומת את הבית ומנסה להצילו, לשוא. הילד מחלצו מן התא שנועד לשמר את גופתו. יחד עם חבריו, במידף מכוניות ואפנים, הוא מביאו אל קרחת היער אשר בה, בעייתו נפלא, נודחת ספינת החילוץ. סצינת פרידה נרגשת. להתראות בי.אי.טי. - חלק שני.

תענוג. קשה למצוא בימאי נוסף עם היכולת הנדירה לספר סיפור בשפה קולנועית בצורה הגנאלה שבה ספילברג עשה זאת. הן מבחינת קצב סיפור והן מבחינת שימוש ב"מילים" נבונות ומוכרות. באותו כיוון, הסרט הוא חכם מבלי להיות מתחכם. הצילום הקטוע של חברת המחפשים, עם צורך המפתחות הנאיבים המיטלטל מן הצהרה. כמו הצילום הקטוע של רב המבורים, כאילו מומט של ילד. הימצאות מקורות האור - חלון, מנורה, אור יום זכו, בתוך התמונה כדי לחזק תחושה מציאותית. שילוב המכונה, התמים, הגמנוח, הקטן והחכם בעיצוב דמותו של "אי.טי.". ההתייחסות למידים הקולנועי עצמו, כמו בפגישת "אי.טי." עם התפושט של "יודה" (האימפריה מכה שנית) - הדוגמאות רבות נוספות. יחד עם מרכיבים קולנועיים שאינם נקלטים במודע על ידי קהל, כמו המוסיקה, עם מוטיב מוסיקלי אחד ל"אי.טי." ואחד לילד, והשתלבותם כאשר שלי הדמויות משתלבות; או העיצוב המדוקדק של "המשפחה הטובה מן המעמד הבינוני החיה בפבר" של הגומה קומית - המקרה העמוס מדי שבו, כמובן, יש סלט תפוחי אדמה מוכן, קוקה קולה וביירה; עשימות הבובות והעצועים; הזמנת פיצה בטלפון, וכד'.

כמו שאומר ספילברג, שנלד וגדל בתוך תדת רכות זו של המציאות האמריקאית: "אף פעם לא נשדרתי או הלכתי מכות ואף פעם לא ראיתי גייה. עד שהגעתי לבני יורק לא אכלתי אף פעם אוכל איטלקי אמיתי. דיסני היה המצפון האבהי שלי ההורה החורג שלי היה מכשיר הילדונייה". או שהוא אומר ברומה להיצ'קוק: "מה שמחדד אותי עד מוות זו האפשרות שיום אחד אשעמם משהו בסרט שלי".

ועד מפיו: "תמיד חשבתי על עלם המבורים כאנשים גבוהים מטילי צל נעק. אנשים שאינם חושבים כלילים אלא כמקצוענים. הם מסוגלים להבין את "אי.טי." מבחינה ביולוגית ומדעית אך לעולם לא יבינו שיש לו לב".

טרזון (או "בושת הגיזגל" [בלגיה 1975])

TARZOON

בימאי: פישא (ז'אן פול וואלאבנס), בוריס סולוינגר

dir: PICHIA
ע. בימאי: ברנרד פישר מופיק: ב. סולוינגר ע. מופיק: ז'ני ג'ר. מישל גאסט תסריט: פישא, פייר בארטייר דיאלוגים: פ. בארטייר, קריסטיאן דורא מוסיקה: מרק מולין עריכה וקול: קלוד כהן, הלואו עיצוב דמויות: פישא עיצוב: ז'אן למנס, לוק הנריקס, לור דהלאטל, ניקול ואן גותם ס.נ.ד. וואליסה פילמס. הפצה: פוקס המאה ה-20, דרך א.ד. מטלון אורך: 80 דקות קריינות דרמטית מוגזמת "אפיריקה! מסתורן ואכזרי... בה לפילים יש בתי קברות ובני אדם נרקבים כאשר יפלו... מקור משיכה לעש האנושי צמא העושר..." וכו', בין המיטגל הראשון בסרט - בין חרק לחרקה, עד למיטגל האחרון בו - בין פיל לפילה, נשפכות על המסך עלילות רבות ובמרכזן - טרוון נלחם בבאזונגה וצבא אברי המין.

באזונגה - דקטטורית מרובת שדיים ובעלת קרחת, שוכנת במעמקי מינהרה ואגניולית, ממנה היא שולחת 3 שליחים פאליים (יונים) כןף לחטוף את אשת טרוון לצרכי קירקוף והשתלת קרקפתה מפוארת השיער על קרחת באזונגה.

טרוון (קולו של ג'וני וייסמילר הבן) מוכיח עצמו ככמעט אימפוטנט במיטת אשתו ההרמנית. למרות ניחומיה בזרועות קופיפם שיער האשכים, אין ג'ון מסופקת והיא נופלת כפרי בשל תחת שליחי באזונגה האונסים אותה עד כדי אנקות אורגזמיות ארוכות נגן הנמשכות לאורך קלומטרים רבים של חטיפה.

טרוון רודף. הרפתקאות. כולל הצלה על ידי אמריקאי (קולו של ג'ון בלוש) מסטול העף בסינע ציפורים; מירדף נסיס טורפי כל; מיפגש עם משלחת חקר אופונית; פורפסור 2 "רעים" והרפתקנית יפהפיה ("אני בסרט הזה רק בגלל שמצאתי למפיק"); טרוון חדר למעמקי המינהרה. יתיקל בשאזא המויון של באזונגה. מסרב לפתיחה. משמיד את מלכתה. מציל את ג'ון אשתו ויחד הם מרחפים, ללא ספק, לקראת הרפתקאות נוספות. "טרוון" מלא סרטיים קצרים-מציניים-בפוטנציה כמו הניל, הנשפכים לתוך וולגריאטי גסה והומור מקאבר מדי, נוטף דם. חלק מן הרעיונות הטובים - ההומור או ביקורת חברתית, הופכים חסרי טעם עקב התופעה הניל וחלקם הופכים בגלל תיומון לא נכון, להערות אגב במקום להוות שורות מחץ.

יחד עם זאת, יש בסרט 2 אפקטים מענינים למתענינים באנימציה: א. ההשפעה, במדע או שלא במדע, של סרטי טקס אברי. ב. הפיתרונות המציניים לאנימציה וזהל.

א) טקס אברי, מן המציניים הפרועים שבכמאי האנימציה בורנר ומ.ג.מ. בשנות ה-50 וה-60, זוכה בערשים השנים האחרונות להערצה צרפתית מוחלטת. בדיחות חוותיות ומילוליות רבות ב"טרוון" נראות כמעותקות מטרטי: השמש האלסטית הוורחת כגוש מטטיק עהוב. התוכי החושב מצנפת כרבולת כדי לקרוא כתרנגול. סינגון הקריינות לכל אורך הסרט. השארת תמונה חשוכה לאורך זמן כשהקריין מכריז "לילה".

עוד (ב) שימוש חוזר באותם ציורים, עיצוב גס ורקעים פשטניים של ממרחי צבע מים מוטוים היטב על ידי תנועה מהירה מאד, עריכה מעולה, שינוי גדול תמונה ועושר גוונים וטקסטורה.

פישא, הקרקטוריסט הבינלאומי המצוץ, נפל עם "טרוון" קרבן לתפיסה המעוותת שסרט ארוך הוא "מכובד" יותר מסרט קצר. גודש הרעיונות הטובים, ההומור, מוסיקה המצינית והמון המון העבודה שהושקעו בסרט יכלו להיות, כשעה וחצי של סרטים קצרים, הרבה יותר מהנים ומענינים משעה וחצי של "טרוון" אימפוטנט. חבל.

עד לכל דבר (הולגריה, 1968)
THE WITNESS (A TANU)

תסריט ובימוי: פטר באקשו

Dir.: Peter Backo
הפקה: מאפילם (סטודיו מס. 1, בדאפסטו) צילום: יאנוש זומבולאי; מוסיקה: סאבולס פיניס; מישחק: פרנץ קאלאי, לילי מונרי, וולטאן פאברי, לאיוש אחו; אורך: 110 דקות; הפצה: פורום פילם.

הימים הם ימי התקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה ועלייתה לשלטון של המפלגה הקומוניסטית בהונגריה. שומר הסוללות שעל חופי הדאנובה יוחף פליקאן, איש גס ולא חכם, נזרח חזיר במרתף ביתו, לשמחתם של בני משפחתו. באותו הזמן מארחת המשפחה בביתה שר נכבד שהיה חבר נעורים של פליקאן. ביקורת פתע של אנשי החוק מגלה את הנעשה במרתף. פליקאן, למרות הגיבוי של ידידו מושלך לכלא ומצטרף לחברתם של איש דת וגשל משתף פעולה עם הנאצים בתקופת המלחמה. ואולם, אנשי המפלגה הקומוניסטית, באמצעות החבר ויראג, מחליטים להטיל על פליקאן משמיות שונות למען המולדת. בין השאר הוא ממנה למנהל בריכת שחייה, לאחראי על פרויקט התפוח ההונגרי וכדומה. בין כישלון אחד לשני הוא מוחזר לכלא ויחסו של ויראג אליו מצטנן והולך. ברעידת מתברר לפליקאן שכל טובות ההנאה שקיבל מן המפלגה נטרדו לעושות עד מדינה נגד ידידו השר שהחזיק את האיש במשך בבדיה במולדת. ויראג וידידיו מכינים את פליקאן למשימה העיקרית שלו אבל הוא משבש את כל תוכניותיהם.

עד לכל דבר (או בשמו המקורי - העד) הוא סאטירה פוליטית שנונה וצינית על המשטר הקומוניסטי הגוש הסובייטי בכלל ובהונגריה בפרט, שהופק עוד בשנת 1968 נאסר להקרנה במולדתו ומוחצה לה עד לפני שנתים. הבימאי, פטר באקשו מגולל את המעשייה בעזרת כותרות כמו עלילה תמימה פיליזים. באקשו שם להלך את המפלגה הקומוניסטית ואת דרכי פעולתה. ישנם בסרט הרבה קטעים מבריקים, כמו הקטע של התפוח וארבעת השדים בנן השעשועים. ואולם הסרט מתנהל בכבדות ובעצלתיים. החזרה של פליקאן לכלא הנשנית וחזרת מעניפת ומורידה מן המחם של הסרט. אנו יודעים מראש את סיומו של כל מהלך וחבל. נראה כי המסר של הבימאי היה חשוב יותר מן האיכות האמנותית של היצירה. אף על פי כן הסרט עומד היטב בשליחותו והופך למסמך יותר מאשר סתם סרט נגד המשטר הטוטליטארי בהונגריה. פרנץ קלאי בתפקיד פליקאן - מצויין ודמותו מזכירה את "החייל האמיץ שווייק" של האשק. וולטאן פאברי, הבימאי הנחדע, מגיש הופעה יוצאת מן הכלל בתפקיד השר. לילי מונרי, שאתה ראינו מאוחר יותר ב"אשה האחרת" של מרתה מורוש, טובה מאוד בתפקיד הבת.

■ שאול שירירן

בטיפול (הולאנד, 1980)

OPNAME

בימואים: אריק ואן-ווילן ומריה קוק

Dir.: Erik van Vuylen, Marja Kok
מפיק: וורקתיארט אמשטרדאם; צילום: רובי מילר; מוסיקה: רנה ואן דר ברג; עריכה: האנס ואן דונגן; מישחק: הלמט וונדרברג, פראנק גרוטהוף, האנס מאן אינטולדר, מריה קוק, דאריה מור, הרמן וינק; פרס חבר השופטים בלוקארנו, 1980, פרס איטליה 1980; אורך: 94 ד'; הפצה: סרטי גלפנר.

מר ה'זואל הוא גבר בגיל המעמדה, בעל משתלת פרחים, נשוי ואב לבן העומד להינשא. הוא בא לבית-החולים כדי לקבל תוצאות של בדיקות שאותן ערך זמן מה קודם לכן, משום שרגלו כאבה. הוא משובע שלאחר שיקבל את התוצאות יוכל לחזור לביתו ולעיסוקיו. בבית-החולים מסתבר לו שהשוהות תוארך, הוא אינו יודע בכמה זמן. איש אינו אומר לו דבר. מה שאמור היה להגמר בכמה שעות - נמשך והולך כשיטו שאין לו סוף. שלושה שבועות עוברים ושגרת הבדיקות נמשכת. הוא מוערב לחדר זוגי שבו הוא פוגש את פרנק הצעיר המאושפו אף אף תקופה ארוכה. זהו, מסתבר אחר כך - חדר הנידונים. פרנק

הנראה אף הוא מלא חיים ומאבד אותם במהירות, ממש כמו את שערות ראשו הנושרות והולכות. השניים מדחיקים את מצבם, ערים כל אחד, למצבו הקשה של השני ומנסים לברוח מבעיות שאינן מרפא. מר דה'זואל עוזב לכמה שעות את בית החולים, בניגוד לדרישת הרופא המטפל, כדי להשתתף בחתונת בנו, וחוזר ממנה כמו הביתה - אל ידידו שאהובתו רחתה אותו. מה שנשאר להם אלה התקוות שלא התגשמה האחד את השני.

מעבר לנושא שבו הוא עוסק, "בטיפול" הוא תופעה מעניינת - תרבות של עבודת תיאטרון ותיעוד קולנועי. מצד התיאטרון תגיעה סדנת ה"זורקתיארט" ההולנדית הבוחרת העליות בעבודותיה בעיקר נושאים חברתיים שדוגש על על אנשים המוצאים את עצמם בעזרה זאת או אחרת אסירי "השיטה החברתית" הכובלת, ומצד הקולנוע בא אחד הבמאים של הסרט, אריק ואן-ווילן, שמאחוריו כמה סרטים דוקומנטאריים ועלילתיים. הבמאית השנייה היא מריה קוק, הרוח החיה של ה"זורקתיארט".

הטיפול נחלק לשני חלקים כמעט שווים השונים בעזרת הטיפול בהם. הראשון - כמעט תיעודי המתרכז במה שקרה לדה'זואל בבית החולים, בטיפולים שהוא עובר וביחס הרופאים והאחיות - יחס עינייני וקר. החלק השני גולש כבר לאיזו מדיהרמטיות עם סיפור מסוים מאוד החדר לכאן - סיפור הבדיחה של הד'זואל לחתונה. האמת היא שאת החלק הראשון קשה לראות, בעיקר משום ההצגה הנאטורליסטית כל כך היודרת לפרטיו של הטיפול הרפואי - הוצאת דם לבדיקה ממש העצבות, חוקן וכל השאר. מי שהתגבר על חלק זה יוכל להינות מביצוע מרתק של חלקו השני של הסרט (כמו כל הסרט כולו). הנותן אפשרות נוחה יותר לשחקנים להציג את כל הביטוי שלהם ואת כשרונם. "בטיפול" הוא סרט של אימפרוביזציות מצולמות, עשיות היטב שאינן עונו על השאלה - איך הדיאלוג החברתי-רפואי הוא משאיר לרגעים הארוכים שמדירי. הברית פתח לעולם אכזר זה, אותו אנחנו מדחיקים מהמדענות שלנו. פתח מינורי ועדין מאוד, חד תכוע, פתח שמעטים יכולים להיכנס בו מבלי להיפגע.

■ גדי אורשר

ספיחס (ישראל/גרמניה המערבית, 1982)

PRIVATE POPSICLE

בימואי: בועז דוידזון

dir.: Boaz Davidson
תסריט: בועז דוידזון (ע"פ רעיון מאת: אלי תבור)
צילום: אדם גרינברג; עריכה: ברוריה דוידזון; עיבודים מוסיקלאיים: מתן מוכיח; עיצוב תלבושות: תמי מור; מפיק בפועל: אמנון גלובוס; הפקה: מנחם גולן, יורם גלובוס. שחקנים: יפתח קצור, צחי נוי, יונתן סגל, יוסף שלוח, רבורה קידר, מנשה רששבסקי, משה איש כסית, רבורה בקון, סוניה קאן מרטין, ביאה פידלה, שמואל אייזר. מפצעים: סרטי נח.

לאחר סיום חוק לימודיהם מתגסים בנצ, יד'לה ומומו לצד'ל. במסגרת האימונים הצבאיים ממשיכה השלישייה הבלתי נפרדת ממלגיה הגילים. בין טיטוריו הטיירונוש בדמיות ממנה שמר, שמש, מוצא בנצי המיוסר אהבה חרשה בדמותה של חיילת ממחנה הטיירונוש הסמוך; ומומו תר עדיין זיונים הפחים, ואילו יד'לה, המארגן מיד עסקי מכירות והלוואות, הופך למטרת כל העלבונות וההשפלות וגם למושא חיזוריו של בוגדי נשים. במסגרת אחת מהרפתקאותיה מתחפשת בבגדי נשים.

אם הפרק הראשון בסאגת "סקימו ליומן", עמד עדיין בקריטריונים כלשהם של ביקורת קולנוע מוכרת, היה שמפרק אחד למשנהו חלה התרדרות עד כי עתה הפרק הרביעי של ההגדה לביית גולן, גלובוס, דוידזון יציב מתחת לכל אמצעים קונבנציונליים של ביקורת. תכונותיהן של הדמויות עוצבו עוד בפרק הראשון ועתה כל מה שנתר לבועז דוידזון אלה הן וריאציות על אותה נטחה דלה ועל אותם מאפיינים סטיוניים

אותם המציא בשלושת פוקדים הקודמים. אלא שרמת התייחסות, שמעולם לא הצטיינה בגובהה, הפכה כעת לקלושה עוד יותר, שלא לדבר על רמת ההומור. חשיפת יסבנו של ידליה השמן הרי זהו כלל כל העבור מאז מישיבנו עם סטלה המגמרת ואם עבר זהו שישתנה בצרפוצו למה לא להפילו לתוך מחראת המחנה.

משום מה מתעקשים מפיקיו של הסרט וטוענים שעלילותו מתרחשת בשנות החמישים, כשמה שנראה על המסך והיו תקופה לא מוגדרת באף מקום. מדי הייליים, למשל, הם שטענו מחור של עבר הווה שמעולם לא היה וקיינו; חזות המפקדים עטורים אותות וסמלים בבחינת כל המרבה הרי זה משובח, כשבניהם מוצמד משום מה גם אותמלחמת יום כיפור. ולא רק זאת, כל רומז לאות עברית נמחק. לחלוטין מהסרט נותר רק לערוך דאבינג על מנת להעלים את ישראליותו של הסרט בעת הפצתו מחוץ לגבולותיו. על משחקו ואיכוטו אין מה לדבר. זהו פשוט אילות ועליות בהתגלמותה הגסה ביותר. אם דבר שבו עדיין מוצא לו את קהלו, כנראה שלקהל זה לא מגיע דבר טוב ממנו.

■ דינאל ורט

גירושין — סיבוב רביעי (ארה"ב, 1982)

AUTHOR! AUTHOR!

בימאי: ארתור הילר

dir.: Arthur Hiller

מפיק: אירווינג ינגלר; תסריט: ישראל הורוביץ; צלם: וקטור ג' קמפר; עריכה: ויליאם ריינולדס; מוסיקה: דיוב גרווי; שחקנים: אל פאצייטו (איבן טרווליאן), דיאן קטן (אליס טרטי), טיטוסי וילד (גלוריה טרווליאן); בוב דיש (מוריס פיניסטיין), בוב אליוט (פטרק דיקר), ריי גולדינג (גיקי דיקר), אלן קינג (קרפליק). אורך: 109 ד'. הפצה: סרטי א.ד. מטלון.

איבן טרווליאן עסוק בהכנות לקראת העלאת מחזהו בברודווי. הוא מקווה שהמחזה יצליח שכן עליו לכלכל חמישה ילדים המתגוררים איתו; איגור, בנו מנישואין קודמים, דבי ובוני וספיק והרלדו, שובל שהשאירה אחריה גלוריה, אישתו, שהיתה נשואה כבר שלוש פעמים. גלוריה עובדת עם את איבן. הפעם היא התאהבה בצעיר בשם לארי קוצווינקל. גם במישור הקצועי עגמרת בעיות: איבן רוצה שאת ההצגה יביים מוריס פיניסטיין — אבל פיניסטיין שונא לבנים קומיות. מפיק ההצגה, קרפליק, סיפר שכוכבת הקולנוע, אליס דיטרויט, מוכנה להופיע בהצגה (זאת היתה הופעתה הראשונה כתיאטרון) אבל ברצף האחרון הוא מודה כי אליס עדיין נמלכת בדעתה והוא מבקש מאיבן לשכנע אותה.

שמו העברי של הסרט (השם המקורי: "הידד למחזאי!") משקפת את המטרה בנוסיון לתת מושג מלא ככל האפשר על תוכן הסרט. את טיבו של הסרט יש לזקוף קודם כל לזכות התסריט המבריק. הדיאלוגים נמסים כפה, נוה לשחקנים לומר את השורות. אולי לכן הסרט מעביר אינו להתלהבת גזירה, תחושה של הנאה תוך כדי עשייה. ישראל הורוביץ, התסריטאי, מטיב ליישם את הלקחים שהפיק מן הקומדיות של וזי אלן. נטיותו של איבן לאכול מזון בריאות בטכנות ידיו ולדיו מעוררת תגובות ביקורתיות (ע"ע "הרומן שלי עם אנני" הפגישה אחרונה בין אלבי ואנני נערכת במסעדה צמחונית). קרפליק חופן בתיעוב ערימת גבעולים שמונחת על צלחתו ואומר: "דבר כזה צמח אצל ידיד שלי בגינה, הוא דאג שישלוקו את זה — זה חנק את הראש!"

ארתור הילר נתן שיעור מאלף לאלן פרק בנשוא: "איך להשתמש בילדים רבים והלת לכל אחד מהם אישיות משלו". הילדים בימים אחרונים לא אהבה" לא היו הרבה יותר מאביוזים. על דבר אחד אני מצר: בסרט משתתפים בוב ורי, צמד קומיקאים ותיקים, אבל הם סובלים מוסר תעסוקה. הם מגלמים את פטרק וגיקי דיקר, שני השחקנים של ההצגה. הם אפילו לא קראו את המחזה. "אם אליס דיטרויט הסכימה להשתתף בהצגה, אומר אחר מהם, מי צריך לקרוא את המחזה.

אני כבר יכול להריח את הכסף". ההצגה שעליה עורכים חזרות מכירה את "נא להכיר את פמלה", הסרט שטרופו מביים בגוף "זלילה האמריקני". אנו רואים שברים מתוך המחזה ומקבלים מושג מעורפל למדי עליו. ההצגה האמיתית מתרחשת על בימת החיים.

■ איל נגה

הדמות התשיעית (ארה"ב, 1979)

THE NINTH CONFIGURATION

בימאי: ויליאם פיטר בלאטי

dir.: William Peter Blatty

מפיק: ויליאם פול; תסריט: ויליאם פיטר בלאטי, על פי סיפור "צנצן, צנצן, קיין הרוצח". צלם: ג'רי פיש; עריכה: פיטר פיש; מוסיקה: בארי דאוורון; שחקנים: טיטיס קיץ (הרוסן קיין), סקט וולסון (קטשאו), ג'ייסון מילר (רינו), אד פלנרס (פאל), מוס גאן (נמאק). אורך: 109 ד'. הפצה: שבעה כוכבים.

ימי מלחמת וייטנאם, היילים אמריקנים רבים סובלים מהפרעות פסיכוטיות. שלטונות הצבא המודאגים מרכזים 27 קצינים כאלה בטירה מכבודת. שם מנסים לקבוע אם האנשים בלתי שפויים או אם הם מתחזים כדי להתחמק מן השירות הצבאי. למקום מגיע רופא ראשי חדש, הקולג' קיין. קיין מנהיג שיטת ריפוי בלתי מקובלת. הוא מעודד את החולים לפנות אליו בכל נושא שמטריד אותם עשרים וארבע שעות ביממה וירוש מאנשי הצוות הרפואי גלות יותר הבנה לחולים. אבל קיין שרוי במצוקה בעצמו: הוא איננו מבין מדוע פוקדים אותו בשנתו ביעותי לילה של אדם אחר.

בלאטי כתב את התסריט הריווחי של "מגרש השדים". למרות זאת נאלץ להתמקד חמש שנים שניתנה לו ההזדמנות לביים בעצמו. יום אחד שוחח בלאטי עם בילי ויילר והינה לפניו את קשיו בהשגת מימון. ויילר הגיב: "רק מפני שכל אולפן בהוליווד דחה את התסריט שלך, עדיין לא אומר שזה תסריט מצוי". ויילר צדק. הסרט מתחיל בתופה סהרורית. החולים מורידים את המיסוד לכבוד הרופא החדש לרמה של מישחק לדים. אבל בהמשך הסרט מתמקד על סידרה של ייכוחים תיאולוגים בין קיין לבין קשאו, האסטרונאוט שסירב לטוס לירח.

בהקשר זה יש להעיר כי שמו העברי של הסרט חסר משמעות. הקונפיגורציה או התבנית התשיעית היא, לדברי מרענים, רמת הדחיסות של פרודות חלבון שבה מתהווים חיים מאלים. בלאטי סבור כי הסבר זה של סוד הבריאה אינו מוצלח יותר מן ההסבר הדתי.

בחלקו האחרון של הסרט, בכל אופן, כוחר בלאטי בפתרון הקל: עימות אלים בנוסח המערבון שבמהלכו יקבע כבירור מי טוב יותר: אנשי כנפית אופנועים אלימה או איש חיל הנחתים המתחיצב בודד במערכה מול. זהו קטע רווי באלימות מפורטת ובמהלכו מאבד בלאטי את רוב ההישגים שצבר במהלך הסרט. במקום דמיות בשר ודם מתמודדות כאן דמויות המונעות בכוח דחפיו הדרימטיים של הבמאי. מומחי השיווק מסתפקים גם הם בהשתיי מרכז הכובד של הסרט אל חלקו האחרון. מודעת הסרט מכילה עתק מילולי מתוך המודעה (המקורית) של "התפתח הכמאני": משולש ומתוכו מגיח ראשה של דמות מאיימת שענינה מאופרות ובידה היא אוחות סכין.

■ איל נגה

היא רוקדת לבד (ארה"ב — אוסטרליה, 1980)

SHE DANCES ALONE

בימאי: רוברט דורנהלם

dir.: Robert Dornhelm

הפקה: ג'ורג' טאון הפקות. תסריט: פול דייזיס. (לפי רעיון של רוברט דורנהלם קריינות רצף: ג'ון בראשו. דיאלוגים נוספים: בד קורט. צילום קארל קופלר. עריכה: סינה פריז. מוסיקה: גוסטאבו סנטאלולה. שחקנים: קירה ג'וזיסקי, בד קורט, מאכס פון סידוב, פאטריק דיפון. הפצה: סרטי גלפנד. אורך: 87 דקות.

של כתובות מנחות על המסך. הפגנה כזו של חוסר ליטוש וחוסר כשרון נדירה אפילו בסרטים שנוצרים עבור הטלוויזיה האמריקנית.

■ **דניאל ורט**

מלך הקומדיה (ארה"ב, 1982)

KING OF COMEDY

בימואי: מרטין סקורסה

dir.: Martin Scorsese

מפיק: ארנון מילצין; **תסריט:** פול צימרמן **צילום:** פרד שורר
מושחק: רוברט דהנירו, ג'רי לואיס, סאנדרה ברנהרדט, שלי האך **הפצה:** סרטי שפיא

(היות והסרט הופץ בישראל, לפני שיצא לשוק בארצות הברית, לא ניתן היה עדיין להשיג רשימה מלאה של כל הצוות ומשתתפי הסרט).

רופרט פאפקין החליט "לעשות את זה" ולהגיע למעלה במשך שנים בחן את דרכו של ג'רי לאנגפורד, אלילו. במשך שנים הוא חיכה לו ביציאה מהאלופן של שודרו בו תוכניתו, במשך שנים הוא למד את הטכניקה. רופרט הקים לו, בביתו, ממלכת הצלחה של עצמו, הקיף את חלומו בתמונות של אלילו ובנה לעצמו מערכת טכניות תואמות, שיעזרו לו ברצף הבחינה האמיתית. רופרט יוצר מגע עם אלילו, מצליח לחדור את ד' אמותיו, ולרנע, במסע במכוניתו של ג'רי מפנית רחוב אחת לשנייה, הוא מצליח לסחוט עצה וכרטיס בקור. רופרט חושב שהפתח נפתח, אך הטיפול שלו הוא זוכה מאוחר יותר, מעושי דברו של ג'רי המורגל באלפים הפונים אליו - ממש כמו רופרט - הוא טיפול צונן שמטרתו להרחיק את רופרט מג'רי. אבל, כמו טראביס ב"נהג מונית", גם רופרט עושה מעשה וחוטף את ג'רי, כדי לסחוט הופעה. הוא מצליח, מופיע, משלם את המחיר בכמה שנות מאסר אבל "עושה את זה" ועולה לצמרת.

קשה שלא להעמיד את "מלך הקומדיה" לצד סרט אחר של סקורסה - "נהג מונית", שהיה עד עתה פיסגת יצירתו הקולנועית, למרות שהיה אחד הסרטים המוקדמים שלו. שם ובאן עוסק סקורסה בחלום האמריקאי וככונה להגשימו, שם ובאן הוא עוסק באנשים בודדים ובמעשים שאותם הם מכונים לעשות כדי לזכות בהכרה. אולם "מלך הקומדיה" נעצר הרבה לפני "נהג מונית", הוא מעז פחות, אולי גם בעצם עסיקו בעולם השעשועים האמריקאי. בגלל מגבלה זאת מסתמך סקורסה בעיקר על שחקניו - רוברט דהנירו וג'רי לואיס המביא לסרט גם את תדמיתו האל-מותית כאחד מצילופי של עולם אכזר. ועם זהו סרט הפותח חשבון ישר של סקורסה עם "השוא בזנס" ועם החלים האמריקאי, בשמם של אלה שלא הצליחו באחד מאלה. והזי מסה צניית על סולם הערכים האמריקאי, על הברידות והשקר שמוכרת הטלוויזיה ועל חומות הניכור הנבנות מסביב ליחיד בחברה הגדולה. הסרט מצטרף לשורה של סרטים מוצלחים למדי שעסקו בנושא, אבל חוסר המקוריות שבו מונע ממנו להפוך לסרט גדול באמת חבל רק על דהנירו ולואיס בהופעת "סרטיים" ראשונה שלו

■ **גידי אורשר**

האיש בעל העדשה הקטלנית (ארה"ב, 1982)

THE MAN WITH THE DEADLY LENS

בימואי: ריצ'רד ברוקס

dir.: Richard Brooks

מפיק: ריצ'רד ברוקס; **תסריט:** ריצ'רד ברוקס, על פי סיפור של צ'רלס מקארי "המלאכים המצטיינים"; **צלם:** פרד ג' קונקמפ; **עריכה:** ג'ורג' גרטוול; **מוסיקה:** אריט קיין; **שחקנים:** שון קנור (פטריק הייל), ג'ורג' ג'ורד (הנשיא לוקוד), רוברט קנור (גנרל וומבט), קת'לין רוב (סאלי בלייק), רוברט ובר (הרווי), הרדי קרוגר (הלמט אוגנר), רון מדי (המלך אווד); **איורן:** 118 ד'; **שם מקורי:** Wrong is Right; **הפצה:** סרטי א.ד. מטלון

בימאי סרטי תעודה נוסע לסך פראנציסקו לפגוש את בתו של הרקדן האגדי ואצלב ניוינסקי, כדי לאסוף חומר על סרט אודותיו. אישיותה של הבת וזרכה המיוחדת לזכור את אביה הופכים אותה למוקד הסרט, שבו היא מרבה לדבר על עצמה ועל התיאוריות שלה, מביכה את הבימאי בקאפרייות והשיגעונות שלה, כאשר בין הציגות המוקדשות לה, משולבים קטעי היומן של ניוינסקי, וקטעי מחול שנועדו להזכיר את רוחו. סרט מורו ויוצא דופן, ספק תעודי, ספק עלילתי, שעשוי להקסים חלק מן הצופים ודוקא בחריגות שלו מכל ג'אנר מקובל. ביאלוגים שלו בין מציאות לדמיון, בין תעודה לפיזציה, בין העמדת פנים לרצינות, באותה המידה, הוא ודאי יוציא מן הכלים חלק לא פחות גדול של הקהל, אשר לא יוכל לשאת את חוסר העקביות השיטתי שנימשך לכל אורכו. אין ספק שגורם לא פחות מכריע ליחס שנומערר הסרט, היא אישיותה של קירה ניוינסקי, שנוחנה בכל הגיונים של ג'אן, פרט לכישרון, במזג של כוכב אבל לא בנתונים הדרושים להיות כזה. אין ספק שהיא אשה בלתי-רגילה, אשר חיה עדיין בעל זכרונות אביה, מתמודדת עם העבר ומשתדלת (בהצלחה לא מבוטלת) להיות גודלה מן החיים, מכל הבחינות. בר קורט עושה מלאכה טובה ככינון שני לצידה, בדמות ביומן של סף התמטטות עצבים בהתמודדות עם קירה, הרקדן הראשי של האופרה בפאריז, פאטריק דיפון, מפזין כושר מעולה שלא נוצל עד עתה בסרטים, ומאכס פון-סידוב מביא, לא רק בקולו אלא גם בנוכחותו מל המצלמה, קטעים מתוך היומן של הרקדן אשר בילה את 35 השנים אחרונות של חייו במסודות שונים לחולי נפש.

■ **דן פייוור**

ארוכה הדרך הביתה(ארה"ב, 1980)

A LONG WAY HOME

בימואי: רוברט מרקוביץ'

dir.: Robert Markowitz

תסריט: דינס נמק; **צילום:** דן ה. בירנראנט; **עריכה:** פיטר פאראשלט; **מוסיקה:** ויליאם גולדסטיין; **הפקה:** לינדה אוטו. **שחקנים:** טימותי האטון, ברנדה ואקאר, רחנה ארקט, פול רגינה, ג'ורג' דונוזה, ויל יוטון, פלדד לוי, ברנדה אלדר, ג'ון טאכסטון.

שלושה ילדים הונל, ריווד וקרולין הננטשים על ידי הוריהם (האם-זונה, והאב, כנראה, סרטור) נאלצים במשך מספר שבועות להתקיים בכוחות עצמם, כאשר דונלד הבכור דואג לשלום אחיו ואחותו. השלושה נאספים על ידי הסוכנות לשרות המישיפחה, המפרדה ביניהם מוסרת אותם לאימוץ למישיפחות שונות. דונלד גדל בחיק מישיפחתו המאמצת האהובה, אך מקווה יום אחד להתאחד מחדש עם אחיו. עליו רק לצפות שימלאו לו 18 שנה, אז על פי החוק יוכל לקבל את הפרטים על הימצאם של האח והאחות. בינתיים השנים חולפות ודונלד מתבסס ונושא אשה, אך קשיים על גבי קשיים שונים נערמים בדרכו לאיחוד המחודש. אין הוא אומר נושא בעוברתה של ליליאן, אם כי הסוכנות לשרות המישיפחה הוא מקווה יום אחר "לשוב הביתה".

רוברט מרקוביץ' הוא בימאי טלוויזיה, שאת סרטו הראשון לקולנוע "קולות מהדממה" יצר ב-1979. מסרט שלפניו ניצר במקור הטלוויזיה האמריקנית, אבל שמשו מה היה משהחליט שהוא ראה להיות מופץ קולנוע שמעבר לים. החלטה מזוהה במקצת משום שזו מלודרמה טלוויזיונית אופינית ושיגרית, שכמה וגם טובות ממנה מוצגות לעשרות על המשך הקטן. יתכן והסרט נבחר בשל נושאו. אם כי הנושא, בעיות אימוצם של ילדים עוברים, שעשוי היה לשמש חומר למחקר דוקומנטרי מענין, משנפל לידי הבימאי מרקוביץ' והתסריטאי דניס נמק, הפך לאוסף של קלישאות טפלות. מרקוביץ' שהצטיין במלודרמה הבכיינית על אהבתם של זמר פופ מתחיל ומורה חרשת אילמת ב"קולות מהדממה" מנסה לפרוט על נימי חלב בספור מתיק על לר גודלם של ילדים מאומצים. מלב הממושך של דונלד הבכור והדואג בבירוקרטים המנסים למנע ממנו להתאחד מחדש עם אחיו ואחותו משולב בקטעי פלשבק מיגעים תוך-דיאלוג חופשי על פני פרקי זמן ממשכים בעורת